

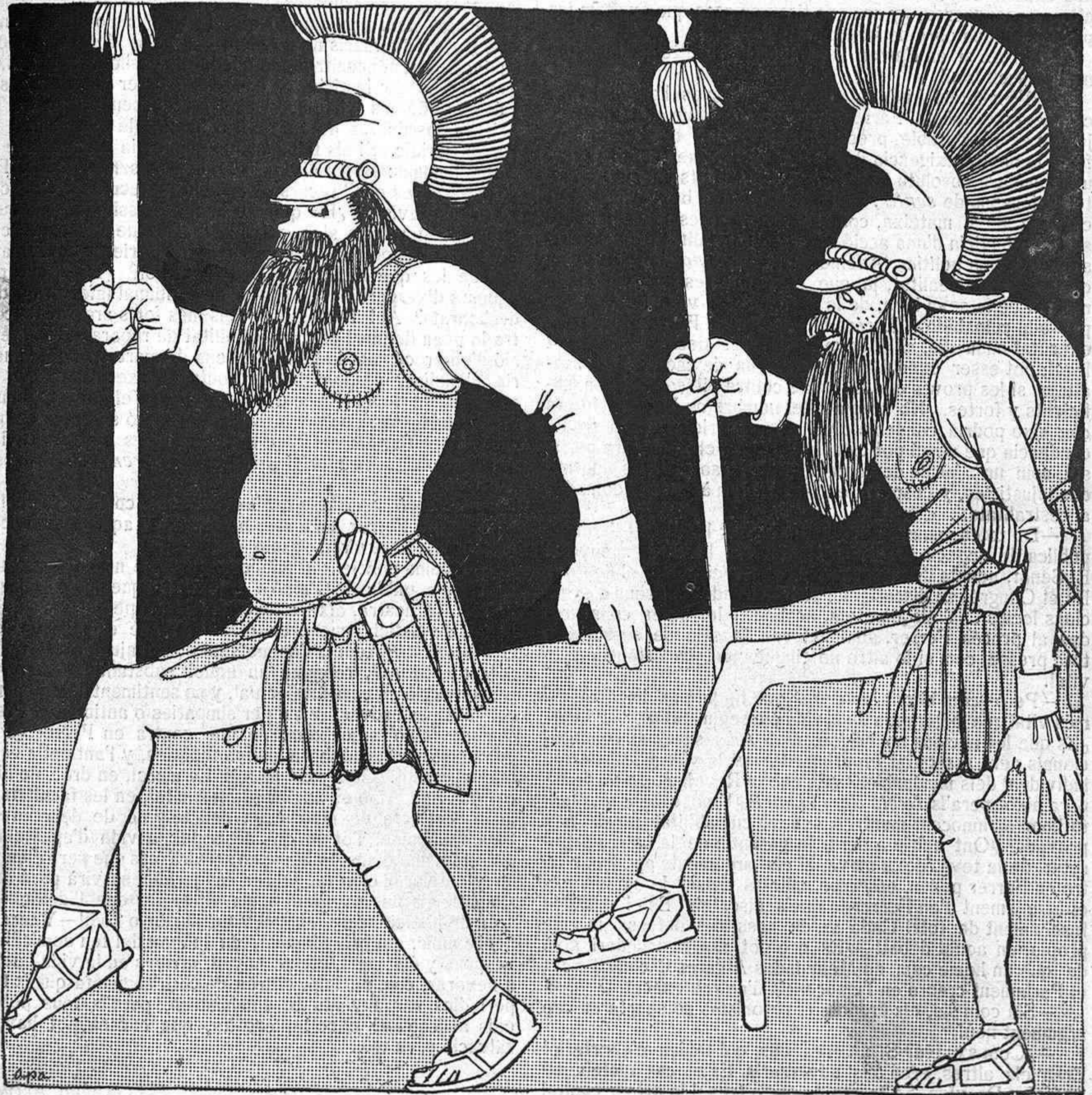
L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

BARCELONA, 7 D'ABRIL DE 1911.

Núm. 1684 ————— ANY XXXIII

PERIÓDIC HUMORÍSTIC IL·L·STRAT

10 centims ————— Atrassats: 20

ELS ARMATS

— Apa, ensajemnos a fer el pas, que diu que aquest any haurem de tornar a sortir.

La pobre humanitat

—Però... ¿què aneu a aconseguir ab això de la revisió del procés Ferrer? ¿No veieu que no feu més que encendre les passions y dividir Espanya?

—Ah! ¿De manera que les passions no més poden esser enceses quan nosaltres en som els perjudicats? Nosaltres sostenim que la mort d'en Ferrer va esser provocada per una encesa de passions contra nosaltres, passions que vosaltres encenguereu, ¿y ara ens tireu en cara que excitem les passions a una obra de justícia? Es deliciós!

—Però... si en Ferrer ja es mort! Si de totes maneres no'l ressucitareu!

—M'espantes! Això que acabes de dir es horrible! Precisament perquè en Ferrer es mort, y lo que creiem error juridic es irreparable, precisament per això té d'esser més forta la nostra exigència de reparació! Lo que has dit revela una ausencia absoluta de sentit espiritual! Ets l'home tot materia, incapas de *sentir*. La justícia es una bondat, una excelencia, en sí mateixa, com acte, com a gest; el sol dubte sobre la justícia d'una acció altera la normalitat d'un sistema social y d'una política. Ademés, en Ferrer *no es mort*; perquè viu com idealitat, ja que no com a realitat; viu en la realitat de la seva idea, de la seva idea de víctima d'una no provada culpabilitat. Encara hi ha més: en Ferrer pot esser executat cada dia, si la seva sentència's declara plenament legal; pot esser executat en la persona de cada un de nosaltres, si les proves que hi hagué contra ell se declaren suficients y fortes. ¿No imagines el nombre de Ferrers futurs que això podria condemnar? Un error juridic té una transcendència que ningú pot calcular; es un acte qui obra per sí sol, com un miasma de contagi, y alsa a son pas les adormides injustícies, y desperta en l'instint humà les mal domades ancestralitats...

—De totes maneres la qüestió Ferrer ha distret l'atenció pública de negocis més importants pera la vida espanyola. El Senat, aquets dies, aprovava el servei militar obligatori. En el Congrés se discutia la llei transcendentalíssima d'exaccions locals... Y els diputats, acabades les hores consagra-des al procés Ferrer, abandonaven la sala de sessions, a tota pressa, com si lo altre no tingués una importància més vital.

—Però ¿com hi pot haver res que tingui una importància més vital que la garantia de la vida y la seguretat d'un ciutadà? ¿Es que les nacions no erigeixen els seus sistemes constitucionals pera assegurar en primer terme la vida y la llibertat individual dels inculpables? ¿Es que la Revolució no va ferse pera això, pera'ls *Drets de l'Home*? ¿Y no sabem tots que tothom es innocent mentres la seva culpabilitat no sia ben provada? ¿Ont aniria a parar la garantia de la nostra seguretat, de la teva, de la meua, si els arguments aplicats contra en Ferrer poden esserns aplicats demà? Ja no es sols el fusellament d'en Ferrer lo que's discuteix! Es el possible fusellament de tots! Cada un de nosaltres defensa la vida propia, en aquet debat!—¿Es que pot esser secundari això de que un home com en Melquíades Alvarez declari davant el Parlament creure en l'innocència d'un reu executat?

—Sia com sia, els oradors revisionistes no aportaren cap argument nou!

—¿Com s'entén? Si no eren ells, qui tenien d'aportarlo! Eren els altres, eren els adversaris. Es el cas mateix de l'*affaire Dreyfus*. Se tracta de que's tregui la prova capital y convincenta d'una culpabilitat. Nosaltres no hem de pro-

var una innocència, perquè l'innocència se suposa a tothom, no's prova. Són els altres qui han de provar la culpabilitat.

—Però en Ferrer va esser condemnat ab estricta cumpliment de la llei. Aleshores us toca anar contra la llei penal y no contra la sentència, dictada de conformitat ab aqueixa llei.

—Cap llei del món, per draconiana que sia, per mongòlica o eslava que sia, per inquisitorial que sia, pot implicar una condemna sense proves suficients y fidedignes. La llei serà, si voleu, atàvica, anacrònica, conforme. Però ara no's tracta de la llei. Se tracta d'un cas de la seva aplicació. La llei serà tan dura com volgueu, però ho es contra les culpabilitats provades; y de provar una culpabilitat se tracta. Proveula, y nosaltres callarem, confosos davant l'evidència. Es de la sentència, que'ns queixem, y no de la llei. Y com l'error juridic pot esser de bona fe y ab tota consciència, aquí no pot dirse que hi hagi ofensa pera'ls jutges; perquè si equivocarse fos deshonrós, tots estariem deshonrats. Ells o nosaltres estem ara equivocats, ja que uns o altres tenim raó, y els adversaris no'n tenen; y si se'ns demostra que'ls equivocats som nosaltres, no quedarem deshonrats per això; que l'afany de justícia, en comptes d'esser deshonra, es la més clara de les virtuts.—El sol fet de senyalar-se en les lleis la possibilitat de la revisió implica la possibilitat de l'error juridic. Si els tribunals no poguessin equivocarse no serien humans: serien divins. Els homes serien Deus. Per altra part, ¿es que'l recurs d'apelació, el recurs de cassació, no es una revisió? ¿Es que no implica possibilitat de que'l tribunal anterior se sia equivocat? ¿Es que les sentències del tribunal superior són sempre aprovatories y confirmatories de les que dictà el tribunal inferior? ¿Y es que per aquesta divergència els jutges del tribunal inferior queden deshonrats? Ah! Per això un dels més forts arguments contra la pena de mort es l'impossibilitat de reparació! La revisió d'un procés ont hi ha hagut pena de mort executada hauria d'implicar responsabilitat contra'ls executors, que es precisament lo que ara demanem contra el govern Maura. El procés Ferrer es elevat avui a la revisió suprema del poble, en el Parlament y en la premsa; es dir, a la revisió suprema del sobirà originari. Es un *referendum* de la sentència.

—Sí; però, ¿què vols que't digui? En la consciència pública està que en Ferrer va esser ben mort! Y aquesta convicció moral no la destruïreu vosaltres.

—¿Quina consciència pública? ¿Es que nosaltres no som consciència pública? D'això's tracta! De que una consciència pública, la nostra, aixeca un crit d'alarma perquè se sent un impuls de justícia que creu ofesa! ¿Y què es això de *convicció moral*? Aquets dos mots no poden ajuntarse! Aquest adjectiu, *moral*, repugna an aquell substantiu, *convicció*. La convicció es cosa intel·lectual, y no sentimental. Un home's convens per proves, y no per simpaties o antipaties. Precisament d'això'ns queixem: de que contra en Ferrer va seguirse una acusació basada en antipaties, y l'antipatia es un fals argument. Convicció moral! La moral, en dret, no hi té res que fer. Això es una llissó elemental, en les facultats de dret! Se tracta de provar un delictes y no de descriure la vida d'un home. Tot lo qui descriu la vida d'apostolat y prosselitisme d'aqueix home no servirà més que pera ennuvol·lar y entelar la claretat del seu cas juridic, servirà pera ferlo simpatic als uns y antipatic als altres, y que l'idea pura y neta de justícia desaparegui sota l'amor o l'odi!—Y així tu, pobre amic, qui privadament, en la pau del teu domicili, ab l'esposa y els nens, ets un anyell, arribes en la vida pública a devorar, com un llop, el tros de carn sagnanta que'ls teus periodics vergonyants te suministren, pera'ls teus pobres odis ancestrals! Escolta, escolta, que encara pot haverhi salvació pera tu...

GABRIEL ALOMAR

La primavera nacionalista

Dimars al matí, poc abans de que s'obrissin les aixetes del cel pera donar pas al xafec número mil y hu de la temporada, sortí *El Poble Català* ab un cant a la primavera. A la primavera, que

la sangre altera

segons canta la Fornarina, y la realitat s'ha encarregat de desmentir.

Deia l'astroleg d'*El Poble*, que'l sol primaveral havia *vensut d'una manera definitiva; que una fresca riallada de joventut floria damunt de totes les coses; que l'aire era tebi y la llum esplendent; que'ls pardals omplien d'alegria els nostres passeigs; que'l sol era blau*, y ni el sol va deixar-se veure un sol moment, ni sigué una riallada de joventut (*sic*), sinó de fred, lo que va florir, espantant als pardalets, que, com al pic de l'hivern, fugien del temporal, esmaperduts, més morts que vius, sota un cel trist de color de plom...

Està vist que no's poden fer calendaris ni aventurar judicis.

Després de llegir la prosa *poètica* d'*El Poble* va correr la gent a posarse els abrics, que Deu sab quin dia podran deixar.

Vulga la sort que no sigui l'autor del *Cant a la primavera*, a la primavera

que la sangre altera,

l'encarregat de fer, en les pròximes eleccions, els calculs electorals.

Perquè llavors sí que seria qüestió d'obrir el paraigües!

* * *

A l'endemà, y ab intent de rectificarse, deia *El Poble* que *malgrat trobarnos ja en ple temps primaveral, la bonansa encara es lluny*, y feia un dia hermós, de sol blau y llum esplendent, talment com si una riallada de joventut florís damunt de totes les coses.

Procuri *El Poble* que tots els pronostics que en endavant fassi no siguin com aquets del sol, la pluja, la tempesta y la bonansa.

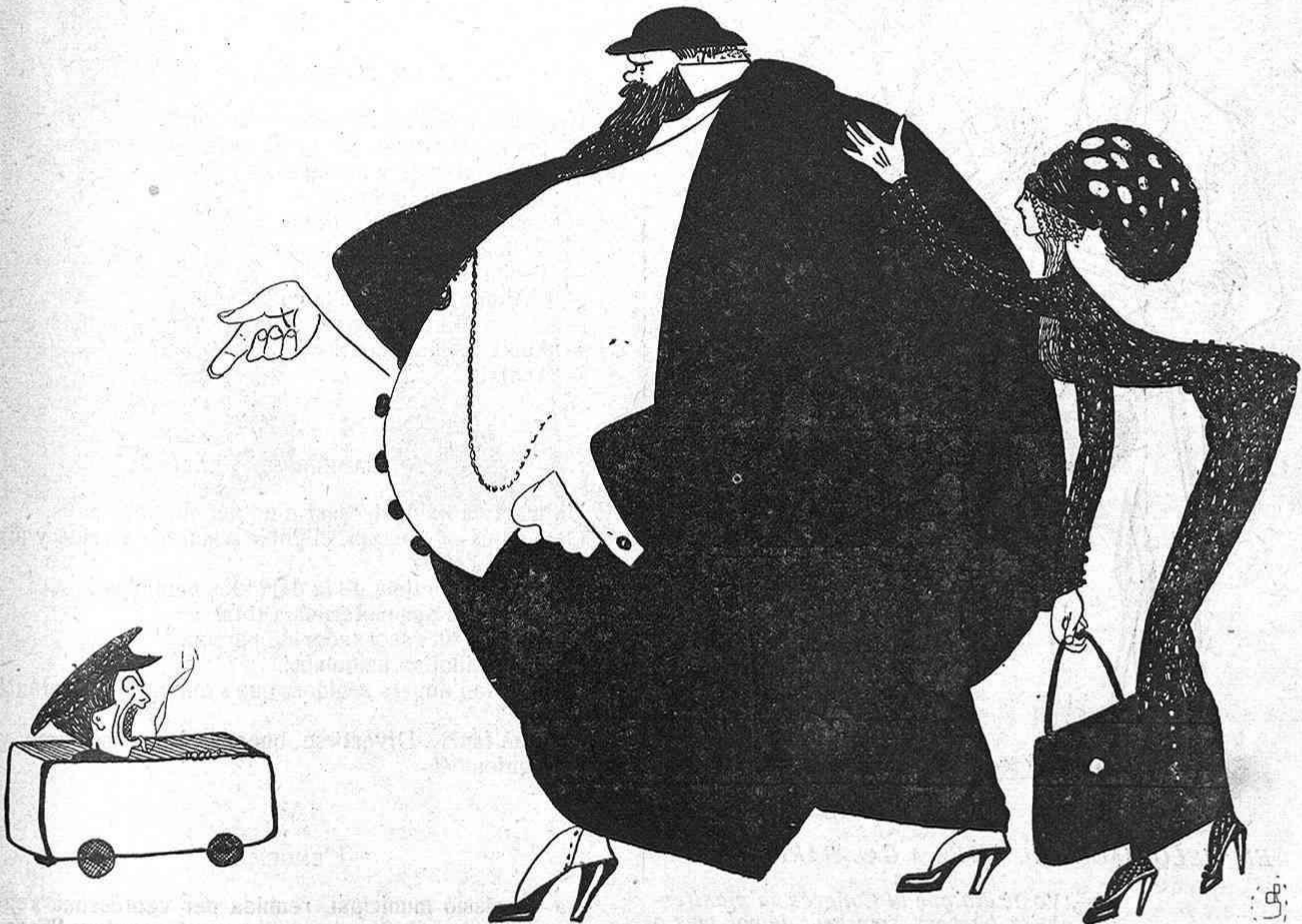
□ ————— □ □ ————— □

L'eterna Comissió

I

JANER DE L'ANY 1909

Després de tres convocatories que no han donat cap resultat, doncs la majoria dels vocals han tingut a be fer sempre el sord, per fi, a la quarta, la Comissió consegueix reunir-se.

L'ALMOINA

—Una gracia de caritat, senyoret...

—Si torneu a demanar ab tanta impertinencia, vos trenco les cames.

—Senyors—diu el president:—Ja deuen saber l'objecte, l'humanitari objecte que aquí ens té congregats. L'Excelentíssim Ajuntament, alarmat per les repetides desgracies que'ls tramvies ocasionen, ens ha confiat l'honrosa missió de buscar un salva-vides que, aplicat an aquets veïcols, fassi menos freqüents, y si pot ser supprimeixi, els dolorosos espectacles que a voltes se donen en els nostres carrers.

UN VOCAL:—Es veritat. Lo que passa ab els tramvies es inconcebible. De no posar un fre energic a les demasies d'aquets instruments de matansa, serà aviat precis engrandir els cementiris...

UN ALTRE VOCAL:—Y això no convé. Precisament ara els terrenos estan molt cars...

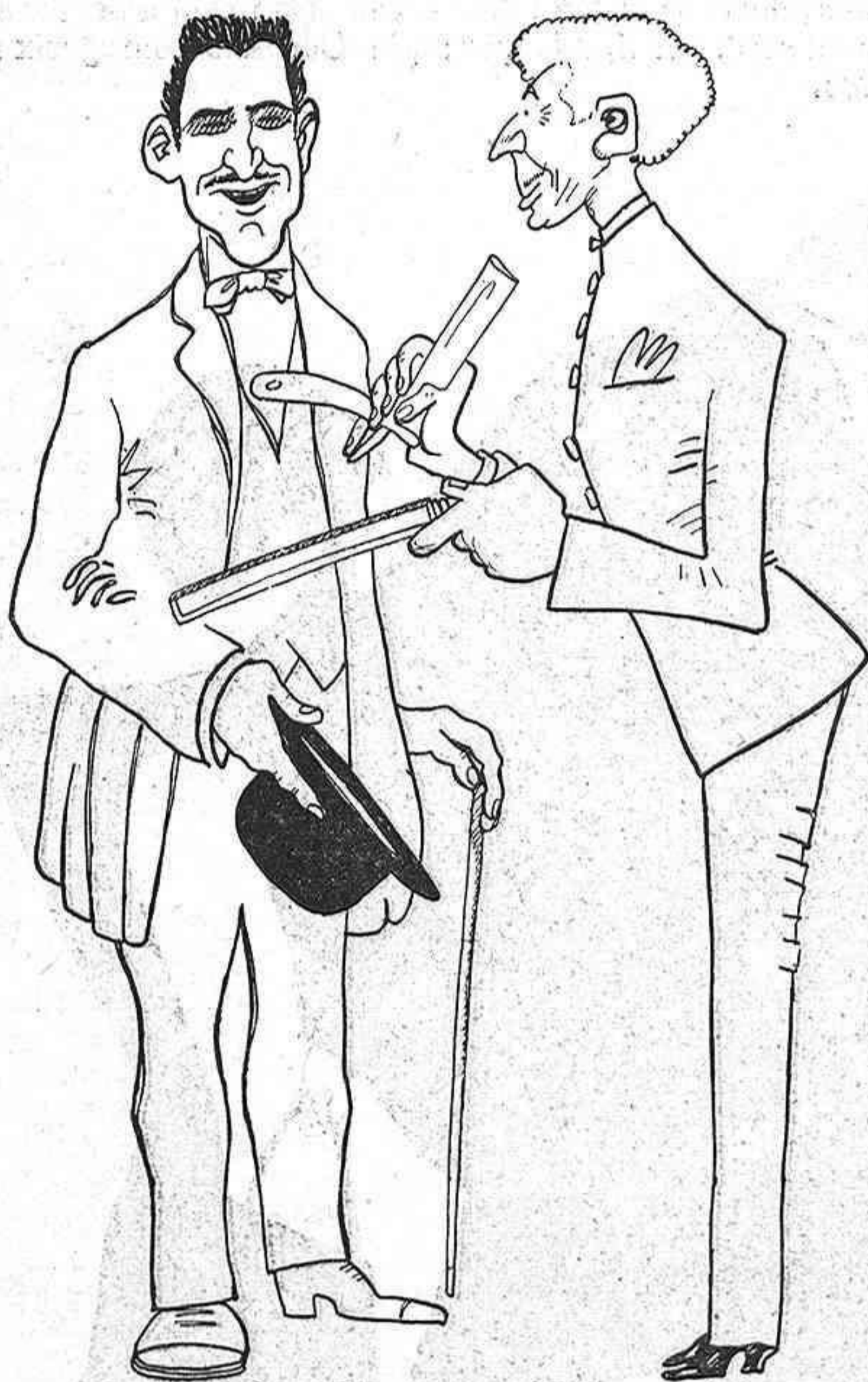
PRESIDENT:—Per xò mateix. Ocupemnos del salva-vides; busquemne un de ben practic y senzill, y la ciutat beneirà el nostre nom... y els cementiris no hauran d'aixamplarse.

II

ANY 1910

Segona reunió de la Comissió del salva-vides.

PRESIDENT:—Fa dotze mesos, senyors, que no'ns hem vist. ¿Còm està l'assumpte que l'Excelentíssim Ajuntament va encarregarvos?

EN MELQUIADES ÁLVAREZ A CAL BARBER

—¿Vostè diu que al Congrés va manifestar que'ls barbers som gent de poc més o menos?

—Be, sí; però ara que aneu a afeitarme, retiro tot lo dit y declaro que'ls barbers sou la gent més sèria del món.

VOCAL PRIMER:—Jo, francament, no me n'havia recordat més.

VOCAL SEGON:—Lo mateix me passa a mi.

VOCAL TERCER:—M'adhereixo a lo que acaben de manifestar els meus dignes companys.

PRESIDENT:—Doncs, cal ocuparse'n, senyors, cal ocuparse'n. Les desgracies que'ls tramvies ocasionen sovintegen més cada dia, y...

VOCAL PRIMER:—Sí, sí; hi ha que buscar un bon salva-vides.

VOCAL SEGON:—Hi ha que buscarlo.

VOCAL TERCER:—Y el buscarem!...

VOCAL QUART:—Vaya si el buscarem!..

III

DOTZE MESOS DESPRÉS

Tercera reunió de la Comissió famosa.

PRESIDENT:—Els he convocat ab la precipitació que hauran vist, impressionat pels desagradables sucesos ocorreguts aquets dies. ¿No opinen, després de lo que ha succeït, que la qüestió dels salva-vides mereix ser resolta sense dilacions ni excuses?

VOCAL PRIMER:—Jo crec que sí.

VOCAL SEGON:—Jo també.

VOCAL TERCER:—Abundo en la mateixa opinió.

VOCAL QUART:—A mi ni hi ha que preguntarmho.

PRESIDENT:—Estant, doncs, com estem, d'acord, els recomano una vegada més que no abandonin l'assumpte.

TOTS (a coro):—¡Mans a l'obra!

IV

A LA CARRETERA DE RIBAS

Un tramvia acaba de matar a un home.

El poble, amotinat, volca el cotxe y aménassa a totes les potestats divines y humanes.

—¡Això es una infamia!

—¡Aquí no hi ha autoritats!

—¡Ni lleis; ni reglament, ni res!

—¡Tenim la vida al Encant!

—¡L'Ajuntament ne té la culpa!

—Sí!... Si ell cumplís ab el seu dever, això no succeiria.

—¡Abaix l'Ajuntament!

—¡Abaix!

V

AL CARRER DE CLARÍS

Un tramvia ha destrossat a un nen de pocs anys.

Com es ús y costum, el poble s'indigna y crida y aixeca els punys en l'aire.

—¡Un'altra víctima de la deixadès municipal!

—¡Acabaran per matarnos a tots!

—¡Això es un escorxador de persones!

—¡Una guillotina ambulante!

—¿Què fan aquets regidors que's diuen representants del poble?...

—¿Què fan?... Divertirse, banquetejar, passejarse...

—¡Agafeulos!

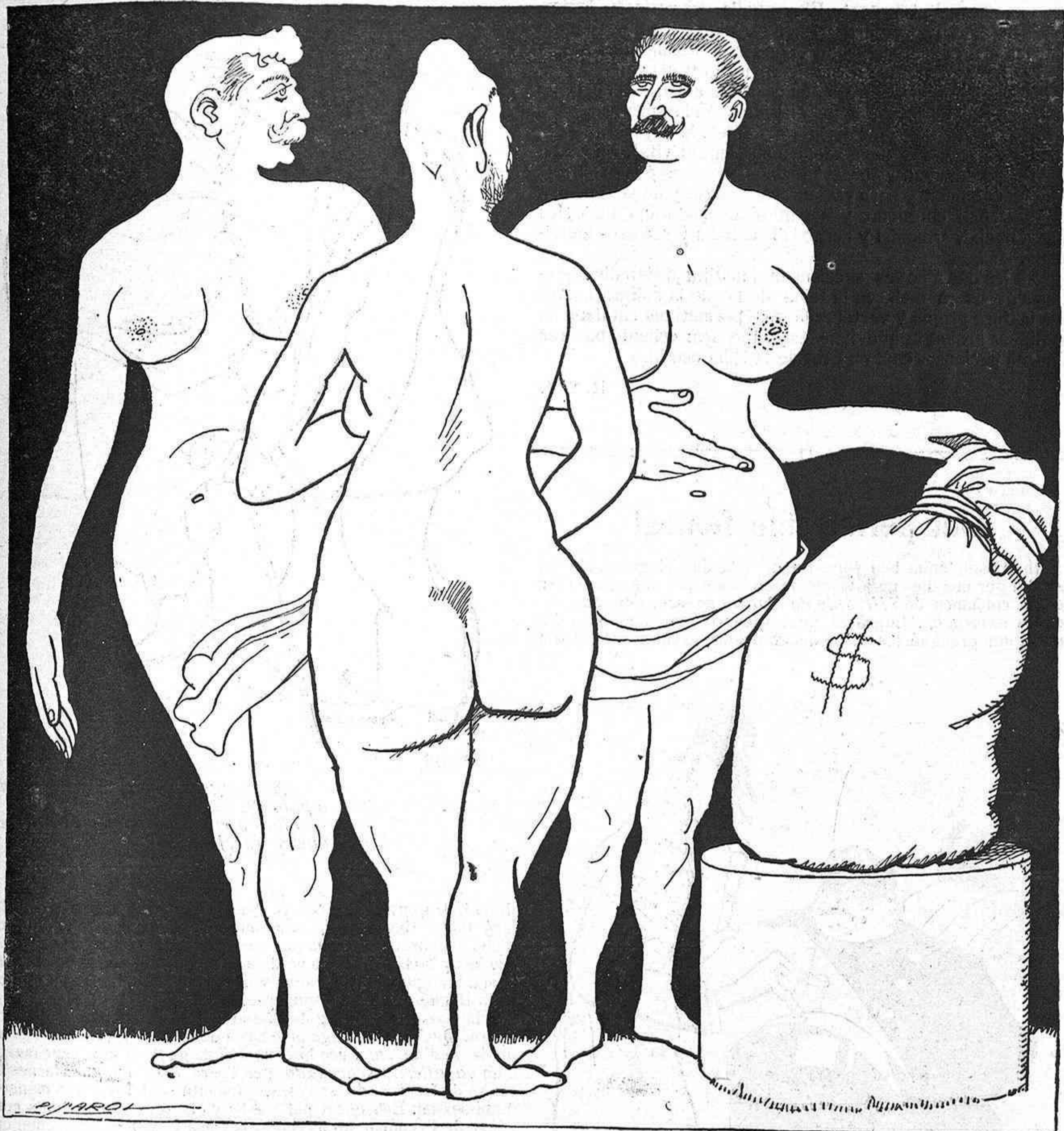
VI

L'ENDEMÀ

La Comissió municipal, reunida per centèssima vegada:

PRESIDENT:—Crec, senyors, que ha arribat l'hora de parlar una mica sèriament d'això dels salva-vides...

A. MARCH

EL GRUPO DE LES TRES GRACIES

«L'exit de les nostres gestions municipals es degut a la germanor que'ns professem les distintes fraccions...»

(Paraules d'en Marial)

Pro cultura

S'ha de felicitar calorosament al senyor Prat de la Riba y als diputats provincials que aprovaren la seva proposició, per la creació de les dues noves seccions de Ciencia y Filologia en l'Institut d'Estudis Catalans. Ab les seccions susdites aquest adquireix un relleu considerable, y guanya molt en fecunditat y en alta utilitat.

La secció de Ciències donarà als nostres *aciensats*—

segons la paraula que usa en Prat de la Riba—un instrument pera'l treball colectiu, organitzat, *solidari*. Se formarà un nucli científic, que no trigarà gaire a constituir una ciencia catalana que pagui la contribució de Catalunya als avensos de la ciencia universal. Y tindrem, no solament una ciencia catalana, mes també una ciencia en llengua catalana, conquistant l'idioma nostre la dignitat d'idioma científic y fent impossible que se li negui, per part de ningú, la beligerancia.

La secció de Filologia y d'expansió de la llengua catalana

era una necessitat urgent. Els estudis gramaticals, lexis, fonetics, historics y geogràfics de l'idioma català estan deplorablement endarrerits; y d'aquest endarreriment ne pateix greument la nostra parla, la qual, malgrat els relatius progressos fets en els darrers deu o quinze anys, es encara un instrument d'expressió tosc, dificultós, enlletgit per taques y tares, sense l'elegancia, la flexibilitat, la seguretat y l'abundor de recursos dels idiomes ab plenitud vital. La castellanització del nostre poble ha pesat y encara pesa sobre la llengua catalana, y pera restaurarla, polirla y donarli medis, cal el treball coordinat y seguit d'una institució filològica que reuneixi, armonisi y acreixi els estudis y esforços individuals.

Ab les dues noves seccions de l'Institut d'Estudis Catalans s'avensarà molt en la feina de fer de la cultura nostra una cultura propia y vertebrada, que permeti als catalans no continuar essent lo que hem estat fins ara: «clients barbres d'altres nacions», com en Prat de la Riba escriu.

R. y V.

Del periodisme femení

Ab el pseudonim ben sugestiu de Claudina Regnier, s'hi ha escudat per uns dies un jovincel desaprensiu que tingué a be fer de les columnes de l'*Heraldo de Madrid* agencia pera *sus devaneos amorosos*. Logrà el tal sorprendre a una bona part del public, que prengué les seves lucubracions excèntriques al peu

COMENTARIS

—Veo que'l senyor Iglesias va enviar
Les garces a París...
—No ho creguis, Rapullo... Les ver-
daderes garces no s'han mogut d'aquí.

RAMS

—Què li agrada més, a vostè, palma
o palmó?
—Jo, Palma, sinó que no hi vaig per-
què'm marejo.

de la lletra, arribant a creure que la redacció del diari madrieny havia tingut la fortuna immensa que suposa l'adquisició d'una senyoreta vinguda poc menos que del cel, de *diez y ocho abriles y bonita*, segons se deia en un sospitós auto-bombo que, com a inauguració de la seva vida periodística, la propia interesada tingué a be proporcionar-se.

Ha passat a la fingida Claudina Regnier lo que era de preveure. Que'l joc no trigà en esserli descobert y que sota la seda de la faldilla *entravée* hi endevinà la gent el cos esprimatxat d'un *caballerito sonrosado* per l'estil dels que per Carnestoltes se disfressen de senyora, ofenentnos ab les seves maneres de bi-sexual. Esbroncat pel public y els seus momentanis companys de Prempsa, no ha tingut la falsa Claudina més remei que entornarse'n a casa seva acompanyada de crits de *sarassa!* y altres igualment significatius.

En fet, de dames, no queda a la redacció de l'*Heraldo* altra senyora coneguda que la veterana *Colombine*... Al ganapia que pretengué compartir ab ella les tasques del reportatge femení no li queda altre recurs que'l de ficarse la ploma a... allà ont li fassi menos nosa.

***

Ab la mà posada damunt del pit declarem que l'aparició sobtada de l'improvisada periodista ens escamà per més d'un motiu. No són les terres d'Espanya, no es Madrid, com no ho es Barcelona, camp a propòsit pera que la dòna que, posseint una relativa il·lustració y obligada a guanyarse la vida, puga ocupar-se en certs afers que, si res de particular tenen en el fons, seran per molt temps mal vistos per la gent, sempre que de senyores se tracti. Són en nombre infinit els empleus femenins que, admesos a fòra sense protesta, segueixen mirantse entre nosaltres ab extrany-

sa, quan no ab marcada prevenció. La dòna periodista..., la senyoreta reporter... Com a les nostres orelles indígenes sonen aquestes paraules a exòtic, a remot!...

Què hi fa que's compti aquesta professió del periodisme entre les moltes que, com la cosa més natural del món, en altres països, la dòna exerceix ab exit sense que ni la reputació ni el sexe se'n ressentin lo més mínim? Cabalment, en l'ordre que'n diríem moral, requereix la professió periodística, el periodisme modern, tal com per tot arreu del món avui s'estila y com el public vol que siga, un sens fi de condicions que la dòna posseeix en grau infinitament superior al nostre. No són l'encant, l'atracció, la simpatia personal, la curiositat, fins la lleugeresa amable, les qualitats que, per damunt de totes altres, y dels nostres dies, al veritable *reporter* distingeixen?... No oblidem que la crònica sensacional, la revelació escandalosa, l'anècdota picant, el sucès escabrós, contitueixen, per dirho aixís, el millor incentiu del public que llegeix diaris, avid de sorpreses.

Per la satisfacció y el plaer d'aquet public especial, perseguit, adulat per les empreses que en estimularlo, fuetejarlo, agullonejarlo esmersen tot el seu saber y els seus cabals, l'ingrés d'unes dotzenes de senyorettes de bon veure, en el periodisme diari y professional, equivaldria, potser, a resoldre tota una serie de problemes d'intrincada solució, que en la nostra terra, y a la propietat periodística, li són posats seguidament.

:

Deiem que la parroquia dels diaris, ànima d'aquestes empreses editorials que somniem continuament en un poderiu quimeric, la multitud que fa creixer les tirades y consolida els grans èxits periodístics, prefereix mil cops la nova hipotètica al comentari cert y raonat, escrit ab cura y coneixement de lo que's diu. Entre la concepció saberuda, y la descripció del *budoir* clos a totes les indiscrecions, objecte de totes les curiositats y totes les mirades; entre la definició dogmàtica y la pintura d'una arcova ab honors d'actualitat, el llegidor de diaris no vacila ni un moment. Infinitat de fracassos periodístics personals, aparentment impresos, tenen en això la seva verdadera y única explicació. La primera virtut del sabí periodista, consisteix, indubtablement, en aburrir al llegidor. Saber, per exemple, que en Lerroux, en Prat de la Riba o en Pere Corominas deuen uns mesos de lloguer del pis, tindrà sempre als ulls del gros public un major interès que un article desglosant els graus de bondat o maldat que en el programa politic de cada un d'ells s'inclouguin.

El reportatge modern, viu, alegre, lleuger com la ploma mateixa, atolondrat com el viure de la massa, finament sentimental a voltes, boi sempre esceptic y entremaliat, demana en els qui el conreuen condicions verament excepcionals y extraordinaries. Com dubtar, ni per un moment, de que una dòna *libre, libèrrima, una especie de Felipe Trigo con faldas*—segons gràfica expressió de la mateixa Claudina, que el diable s'emporti!—pot trobar en el seu exercici un nom y una posició? A una dòna; libèrrima y que no tinga pèl de tonta li serà donat llegir y arribar a l'ànima dels mobles elegants y indiscrets, dels tapissos costosos, dels salons encatífats, les sedes y els perfums, ab més facilitat que a l'home més practic y avisat. Tractantse d'aconteixements de certa mena—els *affaires* Humbert, Steinheil, Duez, Coll,—el caudal d'informació pintoresca pot devenir en mans de la dòna d'un valor pujat y inestroncable...

Es una llàstima, una verdadera llàstima, que l'aparició de la Regnier, llegidora d'en Pierre Louis, d'en Zola, d'en Willy, d'en Maupassant, d'en Verlaine, d'en Baudelaire y d'en Benavente, hagi quedat en un repugnant desvergonyiment, y que en classe de redactora, tinga la popular *Colombine* que romandre sola—y qui sab, grans Deus, per quant de temps!—en les planes de l'*Heraldo*.

La crònica femenina, subtil, apetitiva, mordas, feta de gracioses tafaneries, queda a Espanya per escriure, ab gran sentiment de la nostra part.

Y el disgust en aquet punt sentit es tant més fort, si's considera que hem de girar la vista ab fastic quan respectuosament, el capell a la mà, ens disposavem a marcar una reverencia davant la nova espiritualitat tot just entrevista...

BOY

Sobre una conferencia

El professor Guillem Graells es un savi economista; però un savi *casca rabias* y voluble. Té *pensades* incoerents, contradictories. No hi ha en ell aquella serenitat de visió y aquella congruència mental que són imprescindibles en tot veritable home de ciencia. Cada vegada que va a l'extranger cambia de pensament.

Ara, de resultes d'un viatge a Roma, l'ha pegada per fer propaganda religiosa com a base de l'economia y de l'idealitat social. El moviment reivindicador del proletariat, fins a cert punt ja li està be; però vol que'ls nostres obrers siguin devots, creients, religiosos, catòlics.

Es temps perdut el que dedica el bon senyor Graells a aquesta propaganda. Les religions positives, y la catòlica més aviat que cap altra, estan destinades a desapareixer. Voler fer d'una idealitat religiosa en plena decadencia la base del moviment operari y de les relacions socials es una inutil taleia. Es cert que les religions, al recular, van deixant un vuid en les ànimes humanes. Però aquet vuid, que realment convindria omplir, no s'omplirà pas ab les velles religions eclesiàstiques y supersticioses. La societat actual està perdent la fe; són a milers y a milions els homes que l'han perduda; y—ho digué en Pi y Margall—la fe es com la virginitat, que un cop perduda ja no's torna a recuperar.

Sí: cal donar una idealitat, una religiositat, si's vol, al moviment obrer. Però no pas una idealitat, una religiositat que mor. Davant d'aquet problema espiritual, se pot dir: «No sé ont es la veritat; però sé que en les religions positives no hi es pas».

WIFRED

□ □ □ ————— □ □ □

Fira de Rams

—Ont anem tan enramats?... Quina branca de lloer més maca s'ha firat!...

—Ai, sí, filla... Jo, cada any, ja se sab; un ramet a be-neir...

—Ben fet; de l'Iglesia a la cassola, eh? El lloer, al menos, s'aprofita.

—Vaya!... Trobo que es lo més positiu. Res de palmes ab confitures que si's mengen fan mal, ni palmons ab cintes que no poden menjarse, ni brots d'olivera que no serveixen de res... A mi vingui'm ab coses *útils*.

—Però... y doncs, tu menut?... Ja s'hi conforma, el nen, ab això del lloer?

—An ell ja li hauria comprat una palma petita, de pocs quartos, però no'n vol cap.

—Be es prou extrany que no li agradin, a la seva edat?

—Si li conegués el caracter, com jo, que soc sa mare, ja no se n'extranyaria. Es pastat a ne mi, aquet bordegas; s'impressiona desseguida, per qualsevol cosa, per res.

—S'impressiona?... Què vol dir?

—Veurà... Jo li he dit: «vols que't compri una palmeta?» Una palma petita, volia dir, sab? Però el xicot, al dirli *palmeta*, ha pensat tot seguit en la palmeta del colégi, en la palmeta del mestre...

—Ai, santa ignocencia!

—Y es clar... No hi ha pogut fer més; aquella repulsió... aquella cosa... «Que jo, de palmetes no'n vui... Que *malit-siga* les palmetes... Que per palmetes estic!» Y vinga somicar, que encara té tots els ulls negats.

—Això rai; ¿per què no li comprava un palmó?

—Ah, no! Deu me'n regard!... Per donar un gust an ell me donaria un disgust jo mateixa.

—Un disgust? Y ara!

LA FALDILLA-PANTALON A BARCELONA

Patinant, habillades ab la nova indumentaria.

—Sí, senyora, sí, un disgust. Y molt gros!... Un palmó a casa seria un transtorn constant pera mi... Me faria sofrir tot lo sant dia...

—Vol dir?... Tanta rabia li fan, els palmons?

—No es rabia, es pena. Ja'ls ho tinc dit, als nois... Mentres jo aleni no'n vull veure cap a casa.

—Però, y per què?

—Per què?... Perquè el meu home, al cel siga, després de patirne molt ne va morir.

—De què, va morir?

—Santa Llucia!... No li estic dient?... D'això dels *palmons*, dòna!

FRA NOI

Tardi piulasti!

Sembla que la majoria lerrouxista de l'Ajuntament ha capitulat en la qüestió de les aigües. Tot fa creure que ha desistit—si us plau per força—de tirar endavant els fraudulents projectes d'en Gonsal de Rivas y d'en Saus. Aquets quedaren morts per efecte de l'interpelació parlamentaria Ventosa-Carner, y els regidors d'en Lerroux se van fent carrec que no hi ha altre remei que enterrarlos pera sempre més.

En la qüestió de les aigües, els pseudo-radicals se disposen a fer bondat. Se conta que quan en Lerroux comptà la grossa perdua de vots que'l seu partit tingué en les passa-

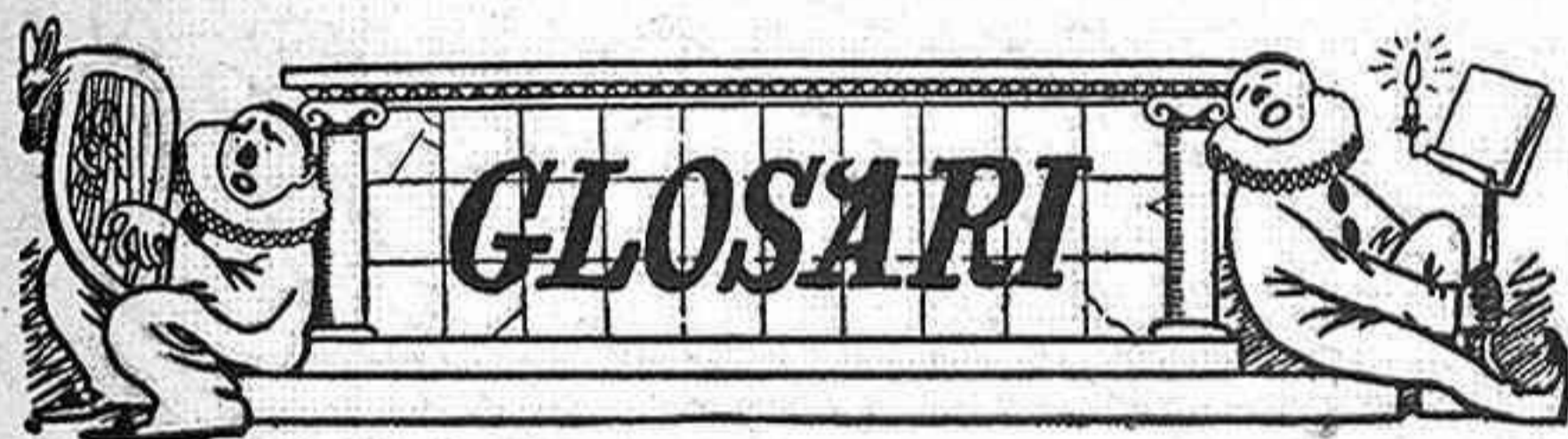
des eleccions de diputats provincials, l'atribuí a la gestió municipal de la seva gent, y exclamà:

—De aquí a Noviembre habrá que hacer vida nueva en el Ayuntamiento.

Lo de les aigües, voldrà ser un comensament de vida nova? En aquet cas, ja no hi seran a temps. Com els anuncia insistentment en Lluhi y Rissech, cada tarda de secció, els lerroxistes són uns transeunts a Cà la Ciutat y les eleccions municipals del mes de Novembre marcaran la fi del seu immoral imperi.

Però ni tan sols ho provaran seriament això de fer bon dat. Hauran perdut l'ilusionadora y daurada perspectiva del negoci de les aigües, però cercaran alguna petita compensació. El trust lerroxista no s'ha fet pera sotmetres a una mena de suplici de Tantal. No ha pogut segar, y continuarà espigolant.

FULMEN

EL PROGRÉS Y LES CRIATURES

L'altra tarda, un grupu de pacífics barcelonins, exasperats davant l'horror que significa el contemplar una ignoscent criatura esclafada entre les rodes d'un tramvia, van volcar un cotxe dels de l'Inglès, y no van tenirne prou ab volcarlo, sinó que van estar a punt de calar-hi foc.

No es la primera vegada que succeeix aquet conato de mort, y la seva repetició y el temor de que se'n donaran noves edicions es lo que'ns mou a glosar el fet punible.

Comprenem l'indignació popular, moltes vegades noble y justificada, y no sols la comprenem, sinó que l'admirem. Poble capas d'indignarse es poble fort. Els ciutadans que avui se saben indignar, demà sabran guanyar unes eleccions y demà-passat reconquistaran l'Amèrica. Però en el cas dels tramvies s'ha de confessar que'ls nostres veïns obren molt de lleuger y que exageren un gra massa.

Ont anirem a parar, cavallers, ab les volcadures y els incendis? Si seguim destrossant carruatges, acabarem que no podrem anar «ni ab rodes»!... Sense tramvies ¿com ho farien els regidors y periodistes que tenen pase?... ¿com se les arreglarien els coleccionadors de cap-y-ques?... ¿com ho faria en Foronda?... ¿a qui repartiria els juguets, el dia de Reis?

Siguem llogics y sensats.

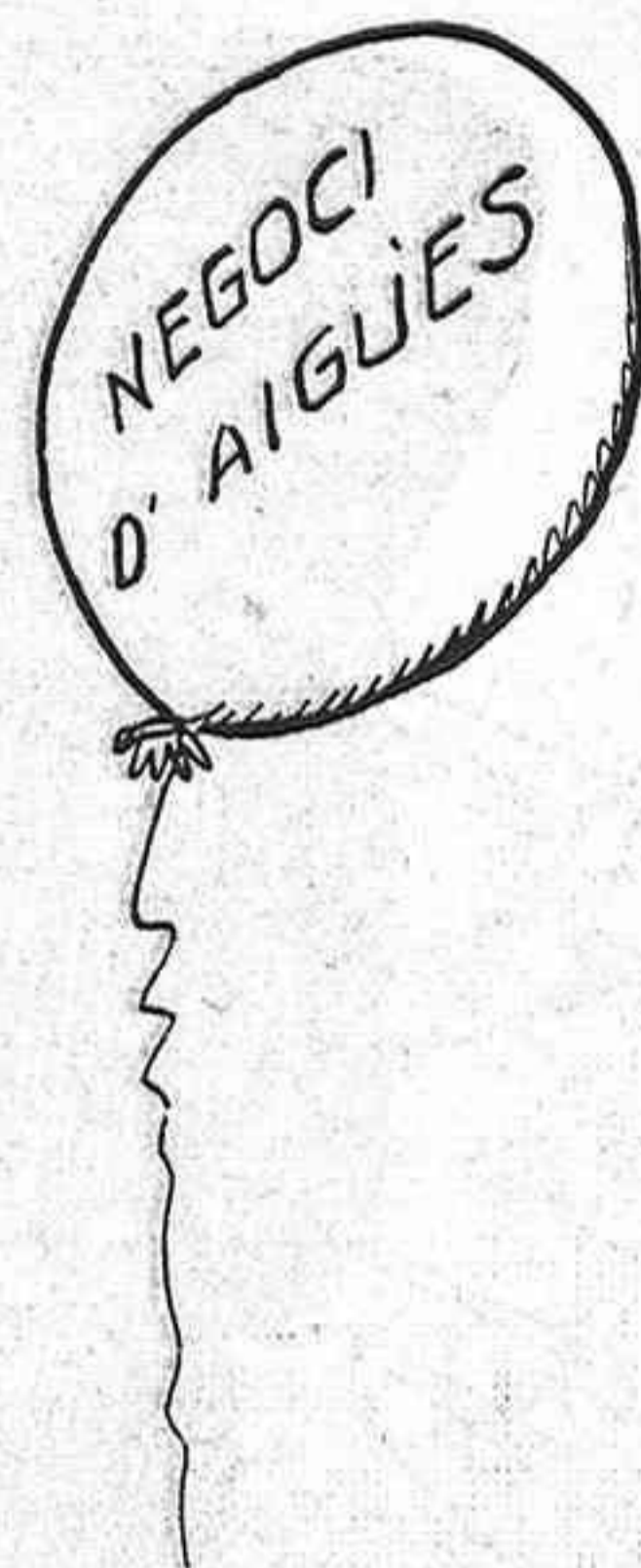
Cal pensar que, per molt que fem contra'ls remolcs, no deixarem, per això, d'anar a remolc dels pobles educats y lliures. Aquí lo que s'imposa, senyors meus, es deixar en pau els tramvies, y carros, y cotxes, y automobils, y carrils, que al fi y al cap representen el Progrés, la Ciència, l'Avens, la Civilisació, el Daixò y la Dallò, y vigilar ab més sollicitut y més constància a les infelisses criatures, que, ben mirat, no són sinó un casual resultat d'un inconscient rato d'amor.

Vigilar la quitxalla no es cap manament de la Llei de Deu, però forma part del credo de les families, y podria molt ben ser un dels articles fonamentals de la «Lliga dels Drets de l'home».

Pares que teniu fills: No'ls deixeu de la mà, quan aneu ab ells per carrers y per plasses; no'ls envieu solts a cercar el xavo de safrà; no permeteu que juguin

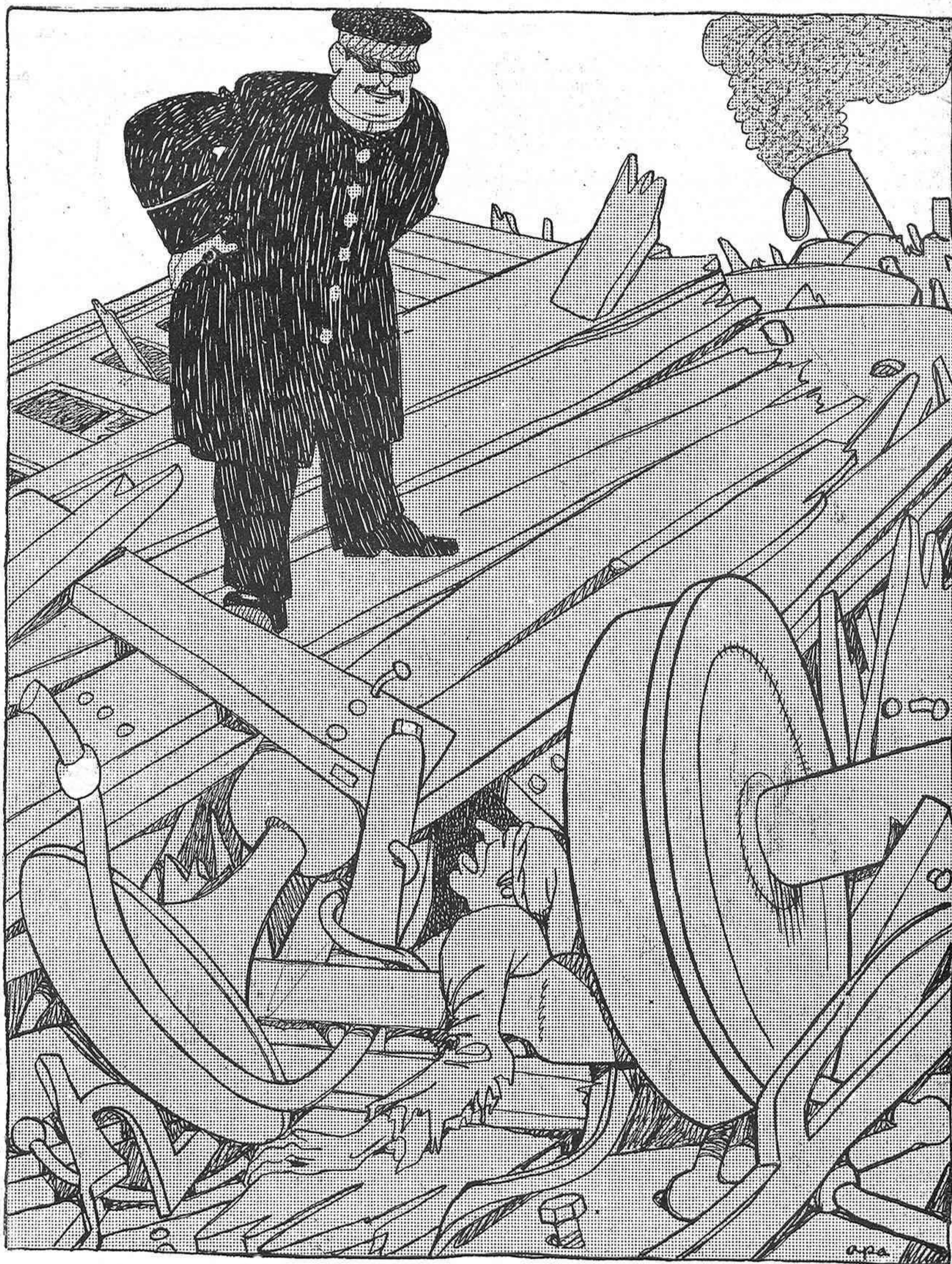
aprop del perill; no'ls abandoneu, no'ls descuideu un sol instant. Si es que us els estimeu forsa, vigileulos be, vigileulos sempre.

Quí es que coneix la veritable Veritat?... Potser no es

DON GONZALO

—Vatua'l món dolent!... Té, ara m'ha fugit la bomba!

LA VICTIMA

— Què diu, que es tan perillós això de navegar pels aires?...

excés de motors y remolcs, lo que hi ha, sinó excés de criatures. Potser, en comptes de maleir els frenos y les vies, lo que hauriem de procurar es posar freno a l'especie per vies malthusianes...

Y, sobre tot, en cas d'indignarvos no us indigneu mai contra el pobre cotxer, contra el watman, contra el chauffeur, contra el carreter, contra el maquinista... Penseu raonablement aquesta cosa:

El noi esclafat sota les rodes d'un veícul ¿quí sab lo que, ab el temps, hauria arribat a ser, a lo que s'hauria vist obligat a fer pera guanyarse honradament la vida?...

XARAU

Follet en defensa d'en Ferrer y de l'Escola Moderna y al qual la cèlebre causa al Congrés ha donat una gran actualitat.

Duptes.—Comedia en un acte y en prosa, original de Carles Espriu Subirà. Fou estrenada a Novetats en 1909.

El Fusil.—Tenim a la vista el calendari politic pera 1911, publicat per aquell setmanari satiric. Es ple de caricatures. Text y dibuixos resulten molt interessants y molt graciosos.

Excursions curtes, per V. de Lasserra.—Conté, molt ben simplificats, magnífics itineraris pera anar del Foix al Tordera, de la Mar a les Serres occidentals del Panadès, al Montserrat, Sant Llorens del Munt, Montseny y Montnegre, y va acompanyat d'un mapa plegadís. (Biblioteca Popular. Tomo 116.)

Boletín de la Sociedad Española de Excursiones.—Havem rebut un número de mostra, corresponent a l'any XVII de sa publicació. Se tracta d'una revista d'Art, Arqueologia y Historia, molt seriosa y presentada ab gran luxe.

SEPT SCIENCIES

Quan un home està de pega...

Suposem que'l public que vagi diumenge a la *corrida* que a les Arenes dona l'Associació de la Premsa diaria, ho farà atret per la combinació, més que pel cartell que anuncia la festa, veritable desgracia de familia.

Consti, per de prompte, que'l tal cartell podria anunciar la *corrida* de l'Associació lo mateix que la *becerrada* dels adroguers, els sastres o els paletes. Lo que havia d'esser element principal de la decoració, la Premsa, queda arreconada en darrer terme, gaire be invisible. No hi ha record de desproposit semblant, ni de tant manifesta falta d'iniciativa.

Diuen si el *ninot* que *ilustra* el taquillatge deixa encara el cartell enrera, com a obra artística (?).

Consti que'ns resistim a crèureho, per més que hem de confessar que no l'hem vist.

El cartell ha sigut unànimament censurat. Parlant de l'assumpt, *El Liberal* se feia seves aquestes paraules, copiadés d'*El Progreso*, orgue, precisament, del partit en el qual el senyor Brunet milita:

«Podemos asegurar nuestra convicción de que así será, no obstante y el propósito manifiesto del dibujante Sr. Brunet, autor del cartel en que se anuncia la corrida, de procurar antipatías al espectáculo. ¡Si será malo el dibujito! Y no hablemos de las ilustraciones con que el señor... ha adornado el papel de taquillaje, porque si el público debiera juzgar del gusto artístico que distingue á los periodistas por las citadas muestras, quedábamos á la altura de quienes las han concebido.

Menos mal que la indulgencia del público es tan grande como el desahogo de ciertos *artistas*, y no se acordará para nada del cartel ni de las entradas ante el nombre de la Asociación de la Prensa y de los diestros que alternarán en la fiesta.»

No agradar ni an en Figuerola!
Un colmo, cavallers!

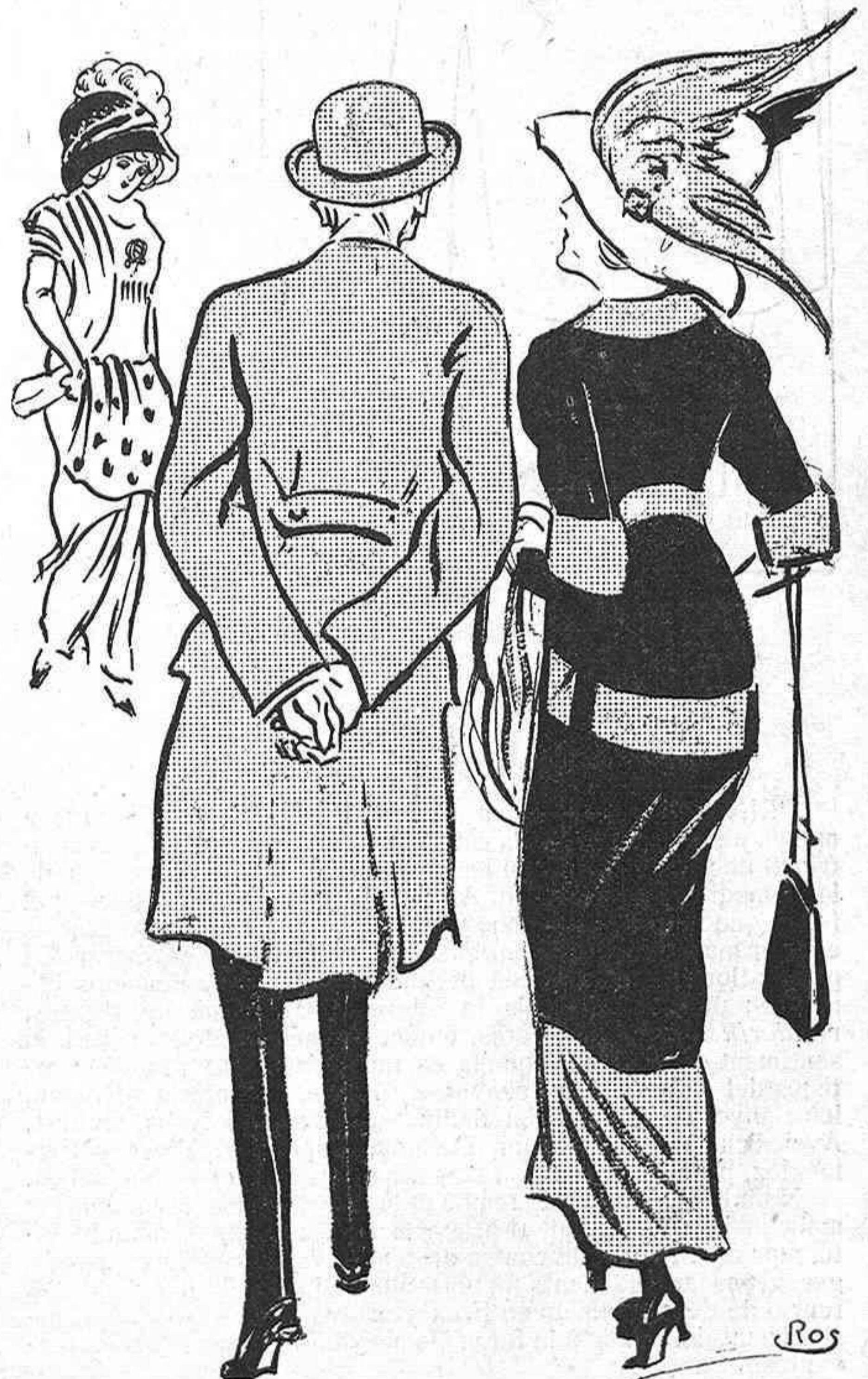
X. X. X.

Museo Social.—Havem rebut d'aquesta institució de cultura la Memoria dels treballs realitzats durant l'any 1910.

El Tarongeret.—Cansó popular catalana, ab notes explicatives y reducció de la melodia. Forma part del «Cansoner Popular» y porta el número 87.

«Yo acuso». *El testamento de Ferrer, por Luis Bertran.*—

FÓRMULES GUBERNAMENTALS

—N'estic tan cansat del teu comportament, noia, que'm sembla que'l millor dia't presento la qüestió de confiança.

—Això rai; ratificant els poders, este llesta.

Ros

—«Madera» a 30 centims la copa?... De qualsevol cosa'n fan vi, ara!... Fins de la fustal!...

TELÓ ENLAIRE

PRINCIPAL.—*La pesca dels llagostins* es una farsa alemanya perquè ho diuen els cartells, no pas perquè'ns ho demostrin el lloc, ni l'ambient, ni les costums, ni la literatura que de la comedia se'n desprenen. Ab tot, l'origen es lo de menos; el fet es que l'obra va resultar, y que obtingué un bon exit, gracies a un grapat de *considerandos* que procurarem enumerar. En primer lloc, la farsa agradà perquè està plena de situacions còmiques; perquè l'enredo's fa interessant; perquè les figures, *vaudevillesques* quasi totes, tenen, ademés del degut relleu, el sentiment de caricatura que'ls es indispensable; y perquè'ls artistes del *Principal*, les senyores Morera, Santolaria y Roldan, les senyoretetes Soto y Ferrándiz, y els senyors Nolla, Guitart, Aymerich, Martí, Daroqui, Delhom, Capdevila, Vives y Fernández, primfilen els seus respectius papers tan be com saben.

Nota bene: Ajudaren també al bon exit quatre escandalosos mal ensajats que durant el primer acte intentaren promoure interrupcions. A titul de contra-protesta, *els altres* varen prodigar grans aplaudiments a l'obra, de modo que lo que sols era funció de desagradis an en Franqueza va semblar sorollós assentiment del public a la farsa alemanya... ab concordancies certantesques.

—Demà, gran funció a benefici dels porters y acomodadors, ab *La dama de les Camelies*, representada per la senyora Xirgu. L'altre dissabte, o sia el de Gloria, estrena sensacional: *La reina jove* drama social en tres actes, de don Angel Guimerà.

LICEO.—El quart dels concerts de Quaresma, organitzats per l'empresa del gran teatre, tenia pels aimants de la música, el doble alient de reveure al colós Weintgartner, de qui tants

bons records ne guardaven els barcelonins, y de poder conèixer a la diva Mlle. Marcel, de qui's contaven coses extraordinaries.

Y en efecte, l'escas public que anà diumenge al Liceu, sortí complasculdíssim de la vetllada. L'eminent Weintgartner dirigí ab la seva acostumada serietat y bon gust totes les composicions del programa, treient a algunes d'elles, com en l'obertura del *Flauto màgic*, de Mozart, y la d'*Oberon*, de Weber, sonoritats y matissos inconeguts per nosaltres. L'incomparable *Simfonia heroica*, de Beethoven, electrissà al public, que tributà una grossa ovació al gran mestre.

En quant a la soprano senyora Lucille Marcel trobem que té una veu hermosa y una dicció verament exquisida, encara que l'escola francesa, en el cant, es sens dubte la menys apropiada al nostre gust. Fou també molt aplaudida. Del concert de comiat que degueren donar dimecres ne parlarem la vinent setmana.

—Ja tenim aquí el mestre Kaehler, encarregat de dirigir el cicle wagnerià. Tothom recorda l'excelent interpretació que, gracies a la seva batuta, obtingueren temps endarrera *La Walkyria* y *Sigfrido*. Es de suposar que'l festival a Wagner, deixat a tan bones mans, serà un triomf pera ell y un motiu d'agraïment pera nosaltres, que'ns contem entre'ls seus entusiastes admiradors.

ROMEA.—Ab una entrada de les que ara'n diem encoratjadores va estrenarse la comedia d'en Manel Folch, *L'oncle rector*. Té dos actes, y, en realitat, la senzilla acció no dona pera més. L'assumpte que serveix de fons a l'obra no's distingeix gaire per la novetat, però cal confessar que l'entrellat de la trama està ben fet y que, gracies a la naturalitat de l'ambient, a lo ben dibuixat de la major part dels personatges y a la discreció del llenguatge, sempre apropiat, les escenes transcorren plàcidament sense interessar massa a l'espectador, però sense fadigarlo.

L'oncle rector era en Codina; inutil dir, doncs, que'l protagonista va resultar un tipus admirable, de justesa y veritat acabades. Ajudaren com uns homes... y com unes dones al perfecte conjunt de la comedia les senyores Faura y Ferrer y els senyors Puiggarí, Bardem, Tor, Buixens y Font.

—Per ahir, dijous, estava anunciada la primera representació de l'obra sacra en set actes *Passió y Mort de Nostre Senyor Jesucrist*, encarregantse del paper de víctima dels jueus en Pere Codina.

Cristo de xicot! Totes se les pensa!

—Y per pessa ¿què deuran fer?—preguntava un concurrent.

—*El bon lladre*, home.

ELDORADO.—*La alegría de vivir* es un «vaudeville» atenuat. S'hi veu la mà de l'Hennequin en la trassa de combinar, d'embolicar, y de portar l'enredo a terme d'una felís solució. Segurament els arregladors, senyors Paso y Abati, al trasplantar, no hauran tingut més feina que la de suprimir verdor y suavisar aspreses de llenguatge; y s'ha de dir que ho han fet be. L'obra es divertidíssima y rica en escenes caricaturesques y en situacions originals.

L'interpretació va ser notable per part de tots, y molt particularment per part de la Neus Suárez y en Simó-Raso.

—Déixinme repicar de gust.

Han de saber que de demà en vuit debutarà l'eminent Garavaglia. Sembla que'ns obsequiarà ab sis funcions triades, entre les quals s'hi compta alguna novetat.

Ja ho saben, dissabte de Gloria... Aquell dia sí que repicarem fort.

TIVOLI.—L'interpretació de la popular òpera *Gli Ugonotti* ha sigut mereixedora dels més grans elogis. Tots els artistes, y en especial la senyoreta Aracil y el tenor Goiri varen portarse com uns braus, molt ben dirigits pel mestre Pérez Cabrero.

—Hi havia gran espectació pera conèixer l'òpera *Almodis*, del

mestre Espadaler, però, causes que ignorem han obligat a l'empresa al «cambiasso» y, de cop y volta l'*Almodis* s'ha tornat *Porten res de pago?*

NOVEDADES.—*El Príncipe de Altsbourg* no ha acabat de fer el pes, y no certament per culpa del llibre original, que es molt enginyós y està molt be, sinó per deficiències de l'arreglo, y sobre tot del de la partitura, que no està de molt a l'altura dels de tantes operetes que'ns han servit en poc temps.

La presentació, acceptable.

De gent, no'n vulguin més.

—Pera'ls dies 24, 25 y 26 d'aquet mes hi ha anunciades tres úniques representacions de comedia francesa, a carrec de la companyia de Mme. Cecil Sorel, una senyora molt guapa y molt artista que'ns donarà a coneixer *La rencontre y Sapho*. De company ab ella ve el cèlebre M. Grand, de la *Comedie Française*; artista notabilíssim que havem admirat en mottes... pel·lucles cinematogràfiques.

ESPAÑOL.—Demà passat, diumenge, l'agrupació Amat donarà, a les onze del matí, una funció dramàtica, estrenantse les obres *Coses del món y L'herencia de la criada*.

L. L. L.

□ ————— □

Alto, cavallers!

L'un darrera l'altre, quasi tots els diaris locals han publicat, aquets dies, una llarga nota explicant el cambi de nom introduït últimament en alguns carrers de la barriada de la Fransa Xica y les raons històriques que ha tingut el regidor senyor Carreras Candi pera justificar el nou bateig.

Y en tots els diaris, al mencionar el carrer del *Campament*, s'ha dit que aquet nom se li ha donat en memoria del «campament sanitari de Montjuic, aont s'allotjaren tants barcelonins pera escapar de la febre groga de l'any 1871».

Forsosament hi ha d'haver aquí una confusió, de la qual no sabem qu'n té la culpa, però que, ja que's tracta de qüestions històriques, seria convenient que s'aclarís.

Perquè ¿còm pot parlarse de la febre groga de l'any 1871, si aquell any no hi va haver a Barcelona cap febre groga?

Y si es que l'historiador s'ha equivocat senzillament d'any, y en lloc de 1871 vol dir 1870, ¿per qu'ns surt ab el campament de Montjuic, quan la veritat es que durant la febre groga de 1870 els campaments varen establirse a Pedralbes, a Montalegre y a can Gomis?...

Ab tota bona fe y guiats tan sols pel desitg de que les coses se fassin en deguda forma advertim l'error, ben patentisat en la nota apareguda en els diaris.

Ara, qui més hi sàpiga que més hi digui.

VÍCTOR BALADRER

□ ————— □

ESQUELLOTS

DÈU mil duros, pesseta més, pesseta menos, han gastat en cotxes els nostres magnífics regidors durant l'any que'l

dia 31 del passat Desembre va fugir, ab general aplauso, de la nostra vista.

No cal dir, tractantse d'un gasto inutil y d'una fanfarroneria cursi, que'ls principals autors d'aquesta disbauxa escandalosa són els concejals de don Lacandro.

A tal mestre, tals deixebles.

Ell també, quan no podia gastarne, deia que l'automobil era *el vehiculo de la burguesia*. Y ara, ab tota la frescura del món, no surt de casa que no tingui l'automobil a la porta.

—*Pueblo, aprende!*—que diuen ells en els seus discursos.

El teu amo, enemic abans del *vehiculo de la burguesia*, gasta ara automobil fins pera anar a ferse llimpiar les sabates.

Y els teus regidors, que quan encara no ho eren s'estaven molts cops de pujar al tramvia pera no desembutxacar dèu centims, avui que ho pagues tu, en un sol any fan un gasto de cotxes que arriba a la ratlla de dèu mil duros.

□

ELS del «Principal» anuncien *La reina jove y La reina vella* pera'l dia del benefici de donya Maria Morera.

Protagonista de *La reina jove*: la Xirgu.

Protagonista de *La reina vella*: la Morera.

Total, dues eminències en joc.

Ben mirat, en Pitarra es el que hauria de cobrar els drets aquella nit...

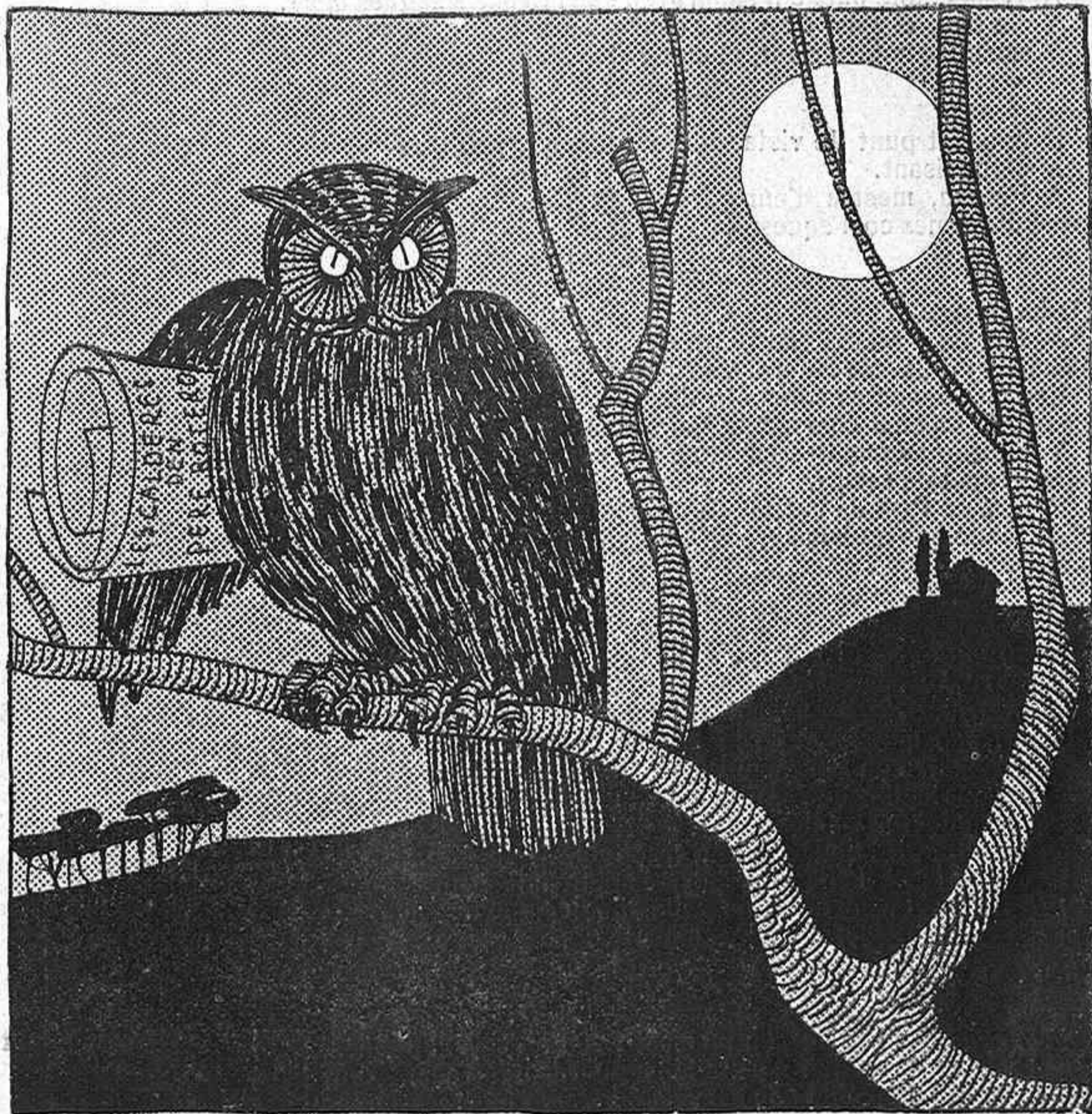
Perquè la veritable funció serà... «*Batalla de reines*».

□

JA's poden amanir!...

Una frase francesa d'un article d'en Bonafoux que simplement deia: *Dieu, quelle guitare!*, els tranquils d'*El Diluvio* l'han feta sortir al diari en aquesta forma:

Dieu, qu'elle guitarre!

LA PLANETA DE LA BESTIA

—¿Veieu?... Jo hauria volgut ser garsa... Doncs he nascut mussol.

Si don Lluís se'n arriba a enterar, els envia els padrins.
Y, imparcialment considerada la cosa, en Bonafoux estarà en el seu dret.
Per motius més insignificants se desguitarra a Fransa el físic d'un home.

□

ELS municipals, en deu dies, han recullit 435 captaires que s'arrossegaven pels carrers de Barcelona.

Y lo curiós es que cada desena, si fa o no fa, se'n recullen la mateixa quantitat.

Ah, a mi no me la peguen!

Ab això dels pobres de l'Asil del Parc deu ferse com ab els soldats de les comedies.

Són els mateixos, que tornen a passar.

□

TIRA peixet!...

A Llinàs del Vallès, que fins ara no era més que *poble*, se li ha concedit, per real decret, el títol de *vila*.

Si després d'això, a conseqüència d'haver pujat de categoria els augmenten la contribució, ¡vès als veïns de Llinàs del Vallès, avui vila y ahir poble, qu'ls empetarà la basa!...

□

SIGNES dels temps.

El Leona, cap de colla dels repugnants criminals de Gador —aquells selvatges que varen assassinar a un nen pera utilitzar la seva sang com a remei d'un malalt—acaba de morir a la presó d'Almeria.

Y explicant els seus ultims moments, diu un diari:

«El público, que, advertido del estado grave del criminal, se había situado en los alrededores de la cárcel, al saber que había muerto, prorrumpió en gritos de indignación.»

Perquè cridava, ja s'ho poden figurar.

Al respectable public li sabia greu que'l Leona s'hagués mort.

Volia tenir el gust de veure com el butxí li feia els comptes.

Y morintse naturalment, el murri els estafava.

**

Baix aquet punt de vista, doncs, hi ha que reconeixer que'ns anem europeisant.

A Fransa, mestra d'europeisació, molt sovint n'hi passen també d'escenes com aquesta.

□

NOVA intrigant.

Dilluns passat, l'eminent artista y distingit regidor senyor Llimona va dignarse fer una visita al president de la Diputació.

Els que donen la noticia la donen a seques. No diuen si en Llimona hi va anar com a concejal o com a escultor.

Y lo pitjor es que haurem de viure ab el dubte y l'impacienca un grapat de temps.

Perquè en Prat de la Riba es discret y no'ns ho dirà pas...

De modo que no ho sabrem fins el dia que se li destapi el monument.

□

REPRODUCCIÓ textual d'una cosa que *El Diluvio*'n diu *parte telegrafic*:

«Tenerife.—Se ha abierto al público un nuevo cable alemán sudamericano que enlaza con Emden-Tenerife y Maurovia con punto de amarre en Bernambuco.»

Al primer lector que'ns envii la solució d'aquet jeroglific el nomenarem doctor en ciencies ocultes.

Y, de *ñapa*, li regalarem una escopeta.

Pera que fassi d'ella l'ús que més oportú li sembli el dia que *El Diluvio* torni a sortir ab un galimaties com el que hem tingut la paciencia de llegir, copiar y comentar.

□

ELS *urbans* han prestat, en un mes, 1.209 serveis al public.

Després diran que aquets bons guardies no serveixen de gran cosa. Mil doscents nou serveis en trenta dies!

Toquen, al menós, a tres serveis diaris per cada un... Y encara potser no hi compten els de respondre a les preguntes: «Sabria dirme quina hora es?» o «Vol fer l'obsequi de donarme foc?»

Agrait y entusiasmat, jo, ciutadà de Barcelona, vaig a empendre el primer *urbano* que'm surti al pas.

—Vol fer el favor de dirme ont hi ha una bona tintoreria?— li preguntaré.

Ell m'hi acompanyarà, molt atent, y al ser a la porta li diré: —Doncs fassi's tenyir aquesta levita, que està plena de solfes.

XARADA

En el moment de fê un salt
a la *tres-invers-hu*, mal
vareig ferme l'altre dia,
y curarme no podia
segon posantmhi *total*.

PEP SABATÉ

MUDANSA

Al Teatre Principal
que s'ha inaugurat a Arbós
s'han fet ab exit hermós
les obres *Tot y Total*.

A. B. (a) LO RECTOR DE VALLFOGONA

JEROGLIFIC

∴
E
DISSABTE
D ∴ ∴ E
DIMARS DIJOURS

EUDALD SALA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

Administració y Redacció:

Llibreria Espanyola,
Rambla del Mitg, núm. 20
BARCELONA

Preus de subscripció:

Fòra de Barcelona,
cada trimestre:
Espanya, 3 ptes. - Extranjer, 5

Número solt: 10 centims — Atrassats: 20

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

— Obra nova de —
APELES MESTRES

ABRIL

PLANOS DE BARCELONA

Un volum en 8.º : Ptes. 1

Novíssima edició

Ptas. 1

Nueva edición **LA MADRE NATURALEZA** Obras completas

de EMILIA PARDO BAZÁN. Tomo 4.º

Un tomo en 8.º . . . . . Ptas. 3'50

ÚLTIMAS PUBLICACIONES

KANT, PESTALOZZI Y GÖETHE. Sobre educación

Composició y traducció de LORENZO LUZURIAGA

Un tomo: Ptas. 2'50

LA CIUDAD ANÁRQUICA (Barcelona)

por ADOLFO MARSILLACH

Ptas. 3

PRIMAVERA EN OTOÑO

por G. MARTÍNEZ SIERRA

Ptas. 3'50

LA FLOR DE LA VIDA

por SERAFÍN y JOAQUÍN ÁLVAREZ QUINTERO

Ptas. 3

APOLO (Teatro pictórico)

por MANUEL MACHADO

Ptas. 3'50

SANTIAGO RUSIÑOL **DEL BORN AL PLATA**

Un volum . . . . .

Ptas. 3

D'AQUÍ A POCOS DIES

EL DALTABAIX Y EL TITELLA PRODIG

Aquesta setmana

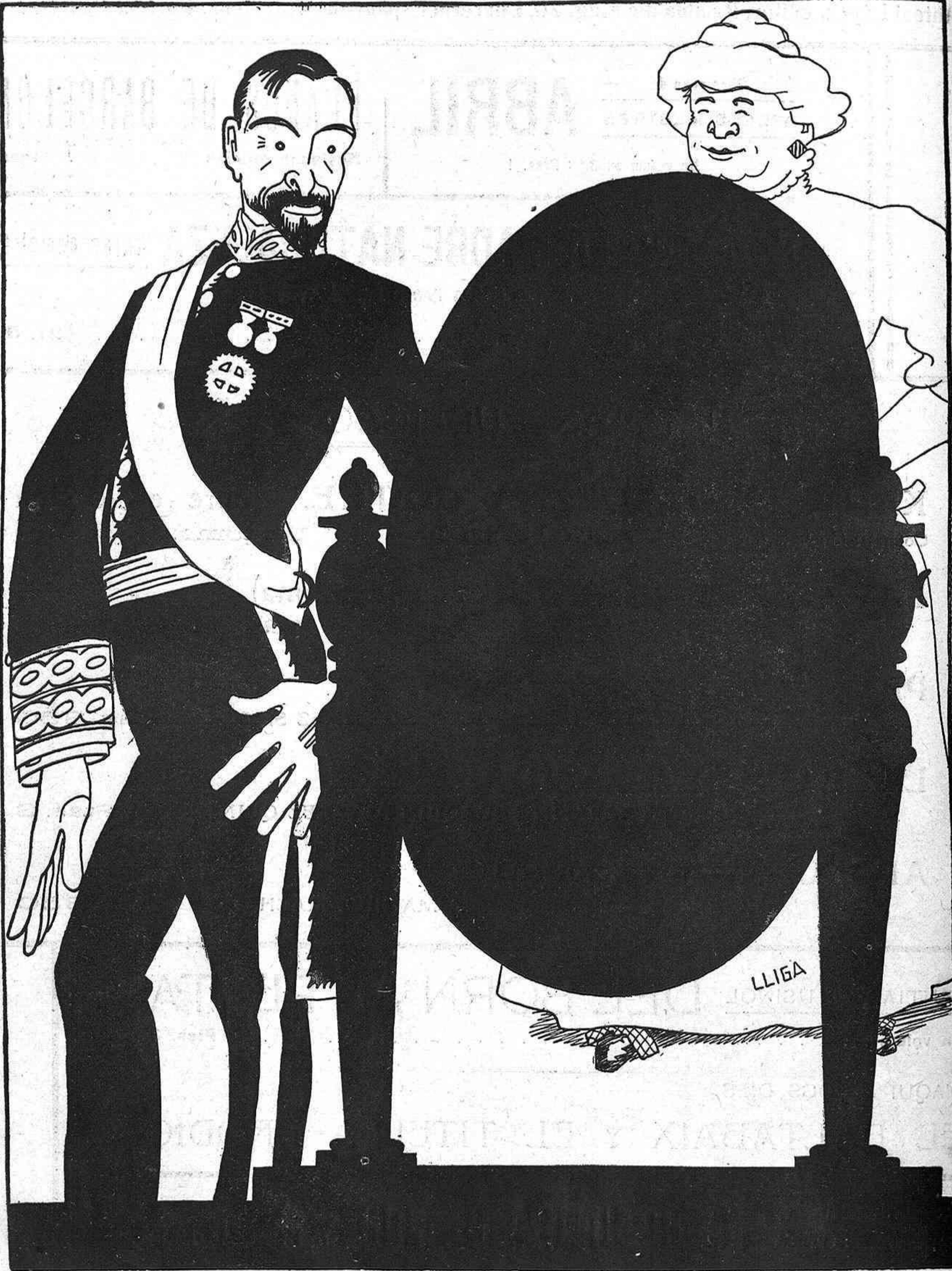
se posarà a la venda

LA COLUMNA DE FOC

per

GABRIEL ALOMAR

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además, un ral pera certíficat. Als corresponals se'ls otorguen rebaixes.

EN CAMBÓ DAVANT LA CRISIS

— Jo que ja'm veia mudat aixis, si hagués tornat a pujar en Maura!